

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.12.2008
KOM(2008) 894 endelig

2008/0266 (CNS)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr.

den [...]

om indførelse af en procedure for forhandling og indgåelse af bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande om sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Begrundelse og mål

Der er på det civilretlige område vedtaget flere fællesskabsretsakter¹ i henhold til artikel 65 i EF-traktatens afsnit IV, som blev indføjet ved Amsterdam-traktaten.

Bortset fra denne gældende fællesskabsret er det civilretlige område for mange medlemsstater også karakteriseret ved, at de havde indgået en række bilaterale aftaler med tredjelande forud for ikrafttrædelsen af de relevante bestemmelser i Amsterdam-traktaten eller forud for deres tiltrædelse af Det Europæiske Fællesskab. I det omfang sådanne allerede eksisterende aftaler indeholder bestemmelser, der ikke er forenelige med EF-traktaten, er medlemsstaterne nødt til at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at fjerne uoverensstemmelserne, jf. EF-traktatens artikel 307. EF-domstolen har bekræftet, at det om nødvendigt kræves, at medlemsstaterne opsiges aftaler, der er uforenelige med gældende fællesskabsret.

Bortset fra allerede eksisterende bilaterale aftaler kan der også være behov for at indgå nye aftaler med tredjelande på civilretlige områder, der henhører under EF-traktatens afsnit IV. Sideløbende med etableringen af det europæiske civil- og handelsretlige samarbejdsområde har Fællesskabet erhvervet enekompetence til at forhandle og indgå internationale aftaler med tredjelande om en række vigtige spørgsmål, der er omhandlet i EF-traktatens afsnit IV. Dette blev bekræftet i Domstolens udtalelse 1/03 af 7. februar 2006 om indgåelsen af den nye

¹ Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 om konkurs (EFT L 160 af 30.6.2000, s. 1).
Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1).
Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område (EFT L 174 af 27.6.2001, s. 1).
Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1).
Rådets direktiv 2003/8/EF om forbedret adgang til domstolene i grænseoverskridende tvister gennem fastsættelse af fælles mindsteregler for retshjælp i forbindelse med tvister af denne art (EFT L 26 af 31.1.2003, s. 41).
Rådets direktiv 2004/80/EF om erstatning til ofre for forbrydelser (EUT L 261 af 6.8.2004, s. 65).
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 om indførelse af en europæisk betalingspåbudsprocedure for ubestridte krav (EUT L 143 af 30.4.2004, s. 15).
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure (EUT L 399 af 30.12.2006, s. 1).
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt ("Rom II"-forordningen), (EUT L 199 af 31.7.2007, s. 40).
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure (EUT L 199 af 31.7.2007, s. 1).
Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelse af dokumenter) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 (EUT L 324 af 10.12.2007, s. 79).
Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser ("Rom I"-forordningen), (EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6).
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/52/EF om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område (EUT L 136 af 21.5.2008, s. 3).

Lugano-konvention². Domstolen bekræftede, at Fællesskabet har erhvervet enekompetence til at indgå internationale aftaler med tredjelande om spørgsmål, som berører de regler, der bl.a. er fastsat ved forordning (EF) nr. 44/2001 ("Bruxelles I"-forordningen), herunder navnlig om retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område. Ifølge Domstolens udtalelse viser en analyse af bestemmelserne i den nye Lugano-konvention om retternes kompetence, at disse bestemmelser påvirker den ensartede og sammenhængende anvendelse af fællesskabsreglerne vedrørende retternes kompetence og tilfredsstillende anvendelse af den ordning, som er indført ved disse regler³. Hvad angår de foreslåede konventionsregler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, nåede Domstolen frem til en lignende konklusion. Den fandt, at fællesskabsreglerne om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser ikke kan adskilles fra reglerne om retternes kompetence, sammen med hvilke de udgør en fuldstændig og sammenhængende ordning, og at den nye Lugano-konvention ville påvirke den ensartede og sammenhængende anvendelse af fællesskabsreglerne for så vidt angår såvel retternes kompetence som anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, og at den ville påvirke den korrekte anvendelse af den samlede ordning, som er indført ved disse regler⁴.

Det må derfor antages, at Fællesskabet har erhvervet enekompetence til at forhandle og indgå mange af de ovenfor nævnte bilaterale aftaler.

Det skal imidlertid vurderes, om Fællesskabet på nuværende tidspunkt har tilstrækkelig interesse i at erstatte alle sådanne eksisterende eller planlagte aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande med fællesskabsaftaler. Der bør derfor fastlægges en procedure med to mål. Det første er at gøre det muligt for Fællesskabet at vurdere, om det har tilstrækkelig interesse i at indgå en given aftale. Det andet er at bemyndige medlemsstaterne til at indgå aftalen, hvis Fællesskabet på det pågældende tidspunkt ikke har interesse i at indgå en fællesskabsaftale⁵.

Ovenstående er i tråd med konklusionerne fra RIA-rådsmødet den 19. april 2007⁶.

Kommissionen har godkendt, at der også fastlægges en procedure for aftaler, der berører "Rom II"⁷ - og "Rom I"⁸-forordningerne⁹.

² Udtalelse 1/03 af 7. februar 2006, Sml. 2006 I, s.1145.

³ Udtalelse 1/03, Lugano, præmis 161.

⁴ Udtalelse 1/03, Lugano, præmis 172.

⁵ En lignende løsning er tidligere vedtaget for den civile luftfart: Se forordning (EF) nr. 847/2004 om forhandling og gennemførelse af luftfartsaftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande (EUT L 157 af 30.4.2004, s. 7.)

⁶ Hvad angår fremtidige bilaterale aftaler og ændringer af eksisterende bilaterale aftaler med bestemte tredjelande om underholdspligt, foreslog RIA-rådet den 19. april 2007, at der indføres en "*procedure for forhandling og indgåelse af sådanne aftaler, der er inspireret af tidligere procedurer inden for fællesskabsretten, bl.a. proceduren vedrørende luftfart*". "*Denne procedure bør fastsætte kriterier og betingelser, der gør det muligt at vurdere, om det er i Fællesskabets interesse at indgå en sådan aftale. Hvis dette ikke er tilfældet, bør proceduren fastsætte kriterierne og betingelserne for medlemsstaternes forhandling og indgåelse af aftaler af denne art, især når indholdet af den påtænkte aftales bestemmelser afviger fra indholdet af fællesskabsbestemmelserne, idet det sikres, at aftalerne ikke anfægter [...]*" den gældende ordning.

⁷ Forordning (EF) nr. 864/2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt ("Rom II"), hvor det i betragtning 37 er anført, at "*Kommissionen vil forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag, der skal fastsætte, efter hvilke procedurer og på hvilke betingelser medlemsstaterne i enkeltstående og ekstraordinære tilfælde på egne vegne vil kunne forhandle og indgå aftaler med tredjelande om sektorspecifikke spørgsmål, der indeholder bestemmelser om lovvalg for forpligtelser uden for kontrakt*".

Kommissionen foreslår derfor, at der fastlægges en sådan procedure for visse bilaterale aftaler om sektorspørgsmål. Den foreslåede procedure dækker derfor to forskellige kategorier af sektorspørgsmål. Det ene forslag vedrører sektorspørgsmål med hensyn til retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse i ægteskabsager, forældreansvar og underholdspligt og lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt. Det andet forslag vedrører sektorspørgsmål med hensyn til lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontraktforhold.

Nærværende forslag vedrører en procedure for bemyndigelse af medlemsstater på det førstnævnte område. Sideløbende med dette forslag fremlægger Kommissionen et separat forslag til en lignende procedure for lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontraktforhold. Eftersom området vedrørende ægteskabsager, forældreansvar, og underholdspligt kræver enstemmighed, er det nødvendigt at fremlægge disse forslag i separate retsakter.

2. HØRING AF DE INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSE

Kommissionen har evalueret en række forskellige muligheder for at nå det mål, der er beskrevet ovenfor, dog uden at foretage en formel konsekvensvurdering under hensyn til emnets særlige karakter. Der blev afholdt to møder med eksperter fra medlemsstaterne i Bruxelles, den 11. marts og den 26. maj 2008, for at udveksle ideer og synspunkter.

Hvad angår forslaget anvendelsesområde, ville medlemsstaterne generelt have foretrukket et horisontalt instrument, hvormed der tages hensyn til både de bilaterale sektoraftaler og aftaler af "Lugano-typen" vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i civil- og handelsretlige spørgsmål og selv "brede aftaler" om retligt samarbejde, som kan omfatte strafferetlige, civilretlige, familieretlige eller administrative spørgsmål.

Sådanne aftaler, der omhandler spørgsmål som f. eks. retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse på det civil- og handelsretlige område, vil imidlertid generelt have en tendens til at underminere de retlige rammer, som Fællesskabet har fastlagt for det civil- og handelsretlige samarbejde, og dermed få uforholdsmæssig stor indvirkning på den gældende fællesskabsret, som er baseret på integration og retssikkerhed for de europæiske borgere med henblik på at lette deres adgang til domstolene.

Eftersom dette må betragtes som en undtagelsesprocedure i forhold til fællesskabsretten, er den ordning, Kommissionen foreslår, derfor begrænset til det nødvendige minimum for at nå de ovenfor beskrevne mål.

Kommissionen har overvejet flere muligheder ved fastlæggelsen af denne procedure.

⁸ Forordning (EF) nr. 593/2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser ("Rom I") indeholder en lignende betragtning (betragtning 42).

⁹ Det kan være nødvendigt at fastsætte bestemmelser om lovvalg i kontraktlige spørgsmål og spørgsmål uden for kontrakt i disse tilfælde for at regulere specifikke situationer. Der kan f.eks. være tale om spørgsmål i forbindelse med forvaltning af lufthavne eller veje. Eksempler på denne type sektoraftaler er Konventionen af 4. juli 1949 mellem Frankrig og Schweiz om bygning og forvaltning af Basel-Mulhouse-lufthavnen og Aftalen af 25. april 1977 mellem Tyskland og Schweiz om vejen mellem Lörrach og Weil am Rhein på schweizisk område.

"Passiv" status quo, det vil sige en beslutning om ikke at træffe foranstaltninger til løsning af problemet, ville gøre det umuligt for medlemsstaterne at indgå aftaler med tredjelande på de afgrænsede områder.

"Aktiv" status quo ville være en beslutning om ikke at fastlægge en lovgivningsprocedure til omdelegering af fællesskabskompetencer. Alle medlemsstaternes aftaler med tredjelande ville skulle forhandles og indgås af Fællesskabet efter proceduren i artikel 300 i EF-traktaten, også selv om kun én medlemsstat er interesseret i en sådan aftale.

En anden mulighed er, at Fællesskabet giver en bemyndigelse, der er baseret på de generelle kriterier, som er fastsat ved en retsakt (f.eks. en forordning) eller ved en rådsafgørelse (på grundlag af den førnævnte retsakt). Fordelen ved den løsning er, at der ville være en enklere procedure med en fælles fremgangsmåde i alle situationer. Ulempen ved denne løsning er, at den forudsætter, at der i forvejen er fastsat betingelser, som gør det muligt for medlemsstaten at forhandle og indgå aftaler med tredjelande. Eftersom der til stadighed gøres fremskridt inden for det civilretlige samarbejde i Fællesskabet, ville dette afføde et behov for at etablere forskellige kriterier for hver retsakt i den gældende fællesskabsret ("Bruxelles II"-forordningen, "Rom I"-forordningen, "Rom II"-forordningen, udkastet til forordning om underholdspligt m.fl.).

Den sidste løsning, som Kommissionen har valgt, omfatter derimod en specifik tilladelse som indrømmes fra sag til sag efter vurdering, på grundlag af objektive kriterier, af den aftale, der er anmeldt af medlemsstaten. Kommissionen udsteder om nødvendigt forhandlingsdirektiver til medlemsstaten og gennemfører en evaluering af forhandlingsresultatet, inden den giver tilladelse til endelig indgåelse af aftalen.

3. FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER

• Resumé af forslaget

Formålet med forslaget er at indføre en procedure, som Fællesskabet kan anvende til at vurdere, om Fællesskabet har tilstrækkelig interesse i at indgå planlagte bilaterale aftaler med tredjelande, og - hvis dette ikke er tilfældet - til at bemyndige medlemsstaterne til at indgå sådanne aftaler med tredjelande på visse områder under det civil- og handelsretlige samarbejde, der henhører under Fællesskabets enekompetence.

Eftersom bemyndigelsen af en medlemsstat udgør en undtagelse fra den regel, at Fællesskabet har enekompetence til at indgå internationale aftaler om disse spørgsmål, skal proceduren betragtes som en særlig foranstaltning og begrænses for så vidt angår anvendelsesområde og tid.

Det foreslås at begrænse den pågældende procedure til sektorspørgsmål vedrørende på den ene side ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt og på den anden lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontraktforhold. Nærværende forslag omhandler det første af disse områder.

Kommissionen foreslår følgende garantier for at sikre den gældende fællesskabsret og helheden i fællesskabsordningen på det omhandlede område.

Ifølge proceduren skal medlemsstaterne give forhåndsmeddelelse om aftaleudkastet med henblik på at opnå bemyndigelse til at genforhandle eller indgå en aftale med et tredjeland på grundlag af særlige betingelser, der skal evalueres fra sag til sag.

Har Fællesskabet allerede indgået en aftale om det samme anliggende med det berørte tredjeland, bemyndiges medlemsstaten ikke til at forhandle eller indgå aftalen med tredjelandet, og enhver indgivet anmodning herom vil blive afvist. Er dette ikke tilfældet, skal Kommissionen afgøre, om en sådan aftale kan forventes indgået inden for den nærmeste fremtid. Hvis der ikke forventes indgået en sådan aftale i den nærmeste fremtid, kan Kommissionen give bemyndigelse hertil, hvis følgende to betingelser er opfyldt: (a) Medlemsstaten har godtgjort, at den har en særlig interesse i at indgå en aftale med tredjelandet, som navnlig skyldes økonomiske, geografiske, kulturelle eller historiske bånd mellem medlemsstaten og det pågældende tredjeland, og (b) Kommissionen finder, at den planlagte aftale har begrænset indvirkning på den ensartede og konsekvente anvendelse af de gældende fællesskabsregler og en korrekt anvendelse af den ordning, der er fastsat ved disse regler.

Proceduren omfatter også indføjelser i aftalerne af opsigelsesklausuler, som skal begrænse gyldigheden for de aftaler, der er indgået af medlemsstaterne, indtil Fællesskabet indgår en aftale om det samme anliggende med det pågældende tredjeland.

- **Retsgrundlag**

Retsgrundlaget for nærværende forslag om aftaler om sektorspørgsmål vedrørende ægteskabsanliggender, forældreansvar og underholdspligt er EF-traktatens artikel 61, litra c), som bemyndiger Fællesskabet til at vedtage foranstaltninger vedrørende det civilretlige samarbejde som fastsat i artikel 65, jf. artikel 67, stk. 2, og artikel 67, stk. 5. Foranstaltningen vil derfor blive vedtaget af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

- **Subsidiaritetsprincippet**

Forslaget hører under Fællesskabets enekompetence. Subsidiaritetsprincippet anvendes derfor ikke.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet af følgende årsager:

Den planlagte procedure udgør en undtagelse fra Fællesskabets udøvelse af sin enekompetence i de ovenfor nævnte spørgsmål. Den er begrænset til, hvad der er strengt nødvendigt for at gøre det muligt for medlemsstaterne at indgå aftaler med tredjelands på de afgrænsede områder og fastsætter en række kriterier, der skal være opfyldt. Der gives kun bemyndigelse til medlemsstaterne, hvis det vurderes, at den planlagte aftale kun vil få begrænset indvirkning på den gældende fællesskabsordning.

Den foreslåede procedure omfatter anvendelse af komitologiproceduren, da en lovgivningsprocedure ikke anses for at være nødvendig og under hensyn til, at den foreslåede procedure vedrører Kommissionens gennemførelsesbeføjelser.

Den foreslåede procedure begrænser således den administrative byrde, der påhviler Fællesskabet og de nationale regeringer, til det nødvendige minimum.

- **Reguleringsmiddel/-form**

Foreslået retsakt: Forordning

Andre midler ville ikke være hensigtsmæssige af følgende årsag:

Eftersom den foreslåede procedure indebærer en undtagelse fra fællesskabsretten, er en forordning en retsakt, som gælder umiddelbart og giver størst garanti for retssikkerhed og ligebehandling.

4. BUDGETMÆSSIGE VIRKNINGER

Forslaget har ingen konsekvenser for Fællesskabets budget.

5. YDERLIGERE OPLYSNINGER

- **Fornyset undersøgelse/revision/opsigelsesklausul**

Forslaget indeholder en klausul om fornyset gennemgang og opsigelse.

- **Nærmere beskrivelse af forslaget**

Anvendelsesområde (artikel 1)

Artikel 1 begrænser anvendelsesområdet for nærværende forslag til sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt og lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt.

Definitioner (artikel 2)

Artikel 2 fastsætter, at kun bilaterale aftaler mellem en medlemsstat og et tredjeland er omfattet af proceduren i nærværende forslag. Derfor er multilaterale aftaler (herunder navnlig regionale aftaler) ikke omfattet af den foreslåede procedure.

Den foreslåede procedure (artikel 3-8)

Formålet med den foreslåede procedure er at fastsætte en funktionel ordning med begrænsede formaliteter. Samtidig sikrer den, at den gældende fællesskabsret opretholdes.

Ifølge proceduren (artikel 3) skal en medlemsstat underrette Kommissionen skriftligt, hvis den påtænker at indlede forhandlinger om en ny aftale eller ændring af en eksisterende aftale. Meddelelsen skal indeholde en kopi af aftaleudkastet, hvis det foreligger, og enhver anden relevant dokumentation. Denne meddelelse skal gives senest tre måneder, før forhandlingerne med det pågældende tredjeland indledes.

Efter modtagelsen af meddelelsen skal Kommissionen vurdere, om medlemsstaten kan gå videre med forhandlingerne (artikel 4). Har Fællesskabet allerede indgået en aftale om det

samme spørgsmål med det pågældende tredjeland, afvises ansøgningen automatisk. Vurderingen omfatter følgende skridt. Hvis Fællesskabet endnu ikke har indgået en aftale med det pågældende tredjeland, skal Kommissionen afgøre, om en sådan aftale kan forventes indgået inden for den nærmeste fremtid. Hvis der ikke forventes indgået en sådan aftale i den nærmeste fremtid, kan Kommissionen give bemyndigelse hertil, hvis følgende to betingelser er opfyldt: (a) Medlemsstaten har godtgjort, at den har en særlig interesse i at indgå en aftale med tredjelandet, som navnlig skyldes økonomiske, geografiske, kulturelle eller historiske bånd mellem medlemsstaten og det pågældende tredjeland, og (b) Kommissionen finder, at den planlagte aftale har begrænset indvirkning på den ensartede og konsekvente anvendelse af de gældende fællesskabsregler og en korrekt anvendelse af den ordning, der er fastsat ved disse regler.

Hvis Kommissionen på baggrund af ovennævnte betingelser finder, at der ikke er hindringer for den foreslåede aftale, kan den bemyndige medlemsstaten til at indlede forhandlinger (artikel 5). Kommissionen kan om nødvendigt foreslå forhandlingsdirektiver og anmode om indføjelser af særlige klausuler.

Aftalen skal også indeholde en opsigelsesklausul for det tilfælde, at Fællesskabet indgår en aftale med det pågældende tredjeland.

Beslutningen om, hvorvidt der skal gives bemyndigelse til at forhandle, træffes af Kommissionen med bistand fra et rådgivende udvalg i henhold til artikel 3 i Rådets afgørelse 1999/468/EF om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen¹⁰. Eftersom rådgivningsproceduren tager sigte på at begrænse formaliteterne til det nødvendige minimum, er den berettiget. Kommissionen forelægger udvalget et udkast over de foranstaltninger, der skal træffes, og som udvalget afgiver udtalelse om. Kommissionen træffer derefter beslutning under størst mulig hensyntagen til denne udtalelse og meddeler udvalget, hvordan der er taget hensyn til udtalelsen.

Hvis resultatet af Kommissionens evaluering er negativt, giver Kommissionen ikke sin bemyndigelse og forelægger denne beslutning for et rådgivende udvalg.

Kommissionen kan beslutte at deltage i forhandlingerne mellem medlemsstaten og tredjelandet som observatør. Hvis Kommissionen ikke selv deltager, skal den af effektivitetshensyn (artikel 6) informeres om resultaterne i de forskellige forhandlingsfaser for at være i stand til over for medlemsstaten at afgive udtalelse om aftalens indhold inden den endelige indgåelse.

Procedurens sidste fase vedrører indgåelsen af aftalen (artikel 7). Inden parafering af aftalen skal den pågældende medlemsstat underrette Kommissionen om forhandlingsresultatet og forsyne den med aftaleteksten. Kommissionen vil vurdere, hvorvidt aftalen er i overensstemmelse med forhandlingsdirektiverne, og om aftalens indgåelse kan anses for at have en negativ indvirkning på den eksisterende fællesskabsordning, navnlig om, hvorvidt (i hvilket omfang) den vil kunne få indvirkning på den gældende fællesskabsret. Falder Kommissionens evaluering positivt ud, giver den sin tilladelse. Hvis evalueringen er negativ, bemyndiges den pågældende medlemsstat ikke til at gå videre med aftalen. Denne afgørelse

¹⁰ Rådets afgørelse om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen (1999/468/EF), (EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23).

træffes i overensstemmelse med forvaltningsproceduren i artikel 4 i Rådets afgørelse 1999/468/EF.

Det foreslås, at Kommissionen træffer sin afgørelse på baggrund af de enkelte relevante faser i evalueringsproceduren senest seks måneder efter meddelelsen fra medlemsstaten.

Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser (artikel 9-11)

Artikel 9 fastsætter overgangsbestemmelser, som anvendes i tilfælde, hvor den pågældende medlemsstat på tidspunktet for forordningens ikrafttrædelse allerede har indledt forhandlinger med tredjelandet eller allerede har afsluttet dem, men endnu ikke har erklæret sig indforstået med at være bundet af aftalen¹¹.

Den foreslåede procedure finder derfor også anvendelse på denne situation med forbehold af de nødvendige justeringer: Meddelelse af (udkastet til) aftale til Kommissionen; evaluering foretaget af Kommissionen på grundlag af betingelserne i forslaget artikel 4; bemyndigelse til at fortsætte forhandlinger og fastlæggelse af forhandlingsdirektiver, hvis forhandlingsfasen muliggør dette og bemyndigelse til at indgå aftalen.

Artikel 10 fastsætter, at Kommissionen senest i januar 2014 forelægger Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om forordningens anvendelse. Rapporten skal ledsages af et passende lovgivningsforslag, eftersom forordningens anvendelse er begrænset til den 31. december 2014.

¹¹ Et eksempel på denne situation kunne være aftalerne fra 2002 mellem Belgien og Marokko om værgemål og samværsret og underholdspligt, som er undertegnet, men endnu ikke ratificeret.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr.

den [...]

om indførelse af en procedure for forhandling og indgåelse af bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande om sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 61, litra c), artikel 65, artikel 67, stk. 2, og artikel 67, stk. 5,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹²,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet¹³,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Afsnit IV i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (i det følgende "EF-traktaten") fastsætter retsgrundlaget for vedtagelse af fællesskabslovgivning om civilretligt samarbejde.
- (2) Det civilretlige samarbejde mellem medlemsstaterne og tredjelande har generelt været reguleret i aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande.
- (3) Ifølge EF-traktatens artikel 307 skal enhver uoverensstemmelse mellem den gældende fællesskabsret og internationale aftaler, der er indgået af medlemsstater og tredjelande, fjernes. Dette kan gøre det nødvendigt at genforhandle disse aftaler.
- (4) Det kan også være nødvendigt at indgå nye aftaler med tredjelande på civilretlige områder, der henhører under afsnit IV i EF-traktaten.
- (5) EF-domstolen bekræftede i sin udtalelse 1/03 af 7. februar 2006 om indgåelsen af den nye Lugano-konvention, at Fællesskabet har erhvervet eksternt enekompetence til at

¹² EUT C [...] af [...], s. [...].

¹³ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

forhandle og indgå internationale aftaler med tredjelande om en række vigtige spørgsmål, der er omhandlet i EF-traktatens Afsnit IV. Domstolen bekræftede navnlig, at Fællesskabet har erhvervet enekompetence til at indgå internationale aftaler med tredjelande om spørgsmål, som berører de regler, der bl.a. er fastsat i forordning (EF) nr. 44/2001 ("Bruxelles I"-forordningen), herunder navnlig for retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

- (6) I henhold til EF-traktatens artikel 300 tilkommer det derfor Fællesskabet at indgå sådanne aftaler mellem Fællesskabet og et tredjeland, hvad angår Fællesskabets kompetence.
- (7) Medlemsstaterne skal i henhold til EF-traktatens artikel 10 lade gennemførelsen af Fællesskabets opgaver og afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der kan bringe virkeliggørelsen af traktatens målsætning i fare. Denne pligt til reelt samarbejde finder anvendelse generelt og afhænger ikke af, om Fællesskabet har enekompetence eller ej.
- (8) Der er behov for en vurdering af, om Fællesskabet på nuværende tidspunkt har tilstrækkelig interesse i at erstatte alle eksisterende eller planlagte bilaterale aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande med fællesskabsaftaler. Der bør derfor fastlægges en procedure med to mål. Det første er at gøre det muligt for Fællesskabet at vurdere, om Fællesskabet har en sådan tilstrækkelig interesse i at indgå en given bilateral aftale. Det andet er at bemyndige medlemsstaterne til at indgå den pågældende aftale, hvis Fællesskabet ikke har en øjeblikkelig interesse i at indgå en sådan aftale.
- (9) Der bør fastlægges en kohærent og gennemsigtig procedure for at give medlemsstaterne bemyndigelse til at ændre eksisterende aftaler med tredjelande eller til at forhandle og indgå nye aftaler under særlige omstændigheder, navnlig hvor Fællesskabet ikke selv har angivet at have til hensigt at anvende sin eksterne kompetence til at indgå aftalen. Denne procedure berører ikke Fællesskabets enekompetence og bestemmelserne i EF-traktatens artikel 300 og 307. Eftersom den foreslåede procedure indebærer en undtagelse fra den regel, at Fællesskabet har enekompetence til at indgå internationale aftaler om disse spørgsmål, skal den betragtes som en særlig foranstaltning og begrænses for så vidt angår anvendelsesområde og tid.
- (10) Nærværende forordning bør begrænses til aftaler om sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt og lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt.
- (11) For at sikre, at en aftale, der planlægges indgået af en medlemsstat, ikke gør fællesskabslovgivningen ineffektiv og underminerer den korrekte anvendelse af den ordning, der er fastsat ved dens regler, bør der kræves bemyndigelse til både at indlede eller fortsætte forhandlinger og til at indgå en aftale. Det vil gøre det muligt for Kommissionen at vurdere de forventede konsekvenser af det eventuelle resultat af forhandlingerne om fællesskabsret. Kommissionen kan i relevante tilfælde foreslå forhandlingsdirektiver eller anmode om indføjelser af særlige klausuler i de planlagte aftaler.

- (12) For at sikre, at aftalen ikke udgør en hindring for gennemførelsen af Fællesskabets eksterne politik for civil- og handelsretligt samarbejde, bør det i aftalen fastsættes, at den skal opsiges, når der indgås en fællesskabsaftale med det samme tredjeland om de samme spørgsmål.
- (13) Der bør fastsættes overgangsbestemmelser for de situationer, hvor medlemsstater på tidspunktet for denne forordnings ikrafttrædelse er i færd med at forhandle med et tredjeland eller har afsluttet forhandlinger, men endnu ikke har erklæret sig indforstået med at være bundet af aftalen.
- (14) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med i Rådets afgørelse 1999/468/EF om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen¹⁵.
- (15) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. traktatens artikel 5, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dens mål.
- (16) I medfør af artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Det Forenede Kongerige og Irland i vedtagelsen og anvendelsen af denne forordning, for så vidt som de tog del i vedtagelsen og anvendelsen af de forordninger, der er omfattet af denne forordning, eller har tiltrådt de tidligere forordninger efter deres vedtagelse.
- (17) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark -

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Med denne forordning indføres der en procedure for bemyndigelse af en medlemsstat til at ændre en eksisterende bilateral aftale mellem den pågældende medlemsstat og et tredjeland eller til at forhandle og indgå en ny bilateral aftale på de betingelser, der er fastsat i nedenstående bestemmelser.
2. Denne forordning finder anvendelse på bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande om sektorspørgsmål vedrørende retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af domme og retsafgørelser i ægteskabssager, forældreansvar og underholdspligt samt lovvalgsregler i forbindelse med underholdspligt.

¹⁵ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

Artikel 2

Definitioner

1. Ved "aftale" forstås i denne forordning en bilateral aftale mellem en medlemsstat og et tredjeland.
2. Ved "medlemsstat" forstås i denne forordning enhver anden medlemsstat end Danmark.

Artikel 3

Meddelelse til Kommissionen

1. Hvis en medlemsstat har til hensigt at indlede forhandlinger med et tredjeland om ændring af en eksisterende aftale eller om indgåelse af en ny aftale, som falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, meddeler den Kommissionen dette skriftligt.
2. Denne meddelelse skal indeholde en kopi af den eksisterende aftale eller aftaleudkastet eller eventuelt tredjelandets udkastforslag og enhver anden relevant dokumentation. Medlemsstaten redegør for målet med forhandlingerne og angiver nærmere, hvilke spørgsmål der skal tages op, eller bestemmelser i den eksisterende aftale, der skal ændres, og fremlægger alle andre relevante oplysninger.
3. Meddelelsen gives mindst tre måneder inden den planlagte indledning af formelle forhandlinger med det pågældende tredjeland.

Artikel 4

Kommissionens vurdering

1. Kommissionen foretager efter modtagelsen af meddelelsen en vurdering af, om medlemsstaten kan fortsætte forhandlingerne med det pågældende tredjeland. Har Fællesskabet allerede indgået en aftale om det samme spørgsmål med det pågældende tredjeland, afslås medlemsstatens ansøgning uden videre af Kommissionen.
2. Har Fællesskabet endnu ikke indgået en aftale med det pågældende tredjeland, undersøger Kommissionen først ved sin vurdering, om der forventes indgået en relevant fællesskabsaftale med det pågældende tredjeland inden for den nærmeste fremtid. Hvis det ikke er tilfældet, kan Kommissionen give bemyndigelse, når følgende to betingelser er opfyldt:
 - a) Den pågældende medlemsstat har godtgjort, at den har en særlig interesse i at indgå en bilateral sektoraftale med tredjelandet, hvilket navnlig skyldes økonomiske, geografiske, kulturelle eller historiske bånd mellem medlemsstaten og det pågældende tredjeland, og

- b) Kommissionen finder, at den planlagte aftale har begrænset indvirkning på den ensartede og konsekvente anvendelse af de gældende fællesskabsregler og en korrekt anvendelse af den ordning, der er indført ved disse bestemmelser.

Artikel 5

Bemyndigelse til at indlede forhandlinger

1. Konkluderer Kommissionen, at der ikke er hindringer for aftalens indgåelse under hensyn til de betingelser, der er omhandlet i artikel 4, kan den give en medlemsstat bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en aftale med det pågældende tredjeland. Kommissionen kan om nødvendigt foreslå forhandlingsdirektiver og anmode om indførelse af særlige klausuler i den planlagte aftale.

Aftalen skal indeholde en klausul om, at den opsiges, hvis Fællesskabet indgår en aftale med det samme tredjeland om det samme spørgsmål. Aftalen skal indeholde følgende klausul: "(medlemsstatens navn) opsiger aftalen, når Det Europæiske Fællesskab indgår en aftale med (tredjelandets navn) om det civile retlige spørgsmål, der er omhandlet i nærværende aftale."

3. Konkluderer Kommissionen, at der er hindringer for aftalens indgåelse under hensyn til de betingelser, der er omhandlet i artikel 4, gives medlemsstaten ikke bemyndigelse til at indlede forhandlinger med tredjelandet.
4. Kommissionen træffer afgørelse om den bemyndigelse, der er omhandlet i stk. 1 og 2, efter proceduren i artikel 8, stk. 2.

Kommissionen træffer afgørelse om medlemsstatens ansøgning senest seks måneder efter modtagelsen af meddelelsen i artikel 3.

Artikel 6

Kommissionens deltagelse i forhandlingerne

Kommissionen kan deltage i forhandlingerne mellem medlemsstaten og tredjelandet som observatør. Deltager Kommissionen ikke som observatør, underrettes den om forløbet og resultaterne i de forskellige forhandlingsfaser.

Artikel 7

Bemyndigelse til at indgå aftalen

1. Inden paraferingen af aftalen meddeler den pågældende medlemsstat Kommissionen forhandlingsresultaterne og fremsender aftaleteksten til denne.

2. Kommissionen vurderer efter modtagelsen af meddelelsen, om den forhandlede aftale er i overensstemmelse med dens første vurdering. Kommissionen undersøger i forbindelse med denne yderligere vurdering, om den planlagte aftale opfylder de krav, der er stillet af Kommissionen, navnlig hvad angår indføjelser af de klausuler, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, og om indgåelsen af den planlagte aftale vil gøre fællesskabsretten ineffektiv og underminere korrekt anvendelse af den ordning, der er indført ved dens bestemmelser.
3. Finder Kommissionen, at forhandlingerne har ført til en aftale, som ikke opfylder de krav, der er omhandlet i stk. 2, bemyndiges medlemsstaten ikke til at indgå aftalen.
4. Finder Kommissionen, at forhandlingerne har ført til en aftale, som opfylder de krav, der er omhandlet i stk. 2, kan medlemsstaten bemyndiges til at indgå aftalen.
5. Kommissionen træffer afgørelse om den bemyndigelse, der er omhandlet i stk. 3 og 4, efter proceduren i artikel 8, stk. 3.

Kommissionen træffer afgørelse om medlemsstatens ansøgning senest seks måneder efter modtagelsen af den meddelelse, der er omhandlet i stk. 1.

Artikel 8

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes rådgivningsproceduren i artikel 3 i afgørelse 1999/468/EF, jf. samme afgørelses artikel 7.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes forvaltningsproceduren i artikel 4 i afgørelse 1999/468/EF, jf. samme afgørelses artikel 7.
4. Tidsrummet i artikel 4, stk. 3, i afgørelse 1999/468/EF, er på tre måneder.

Artikel 9

Overgangsbestemmelser

1. Har en medlemsstat allerede indledt forhandlinger om en aftale med et tredjeland på tidspunktet for denne forordnings ikrafttrædelse, finder artikel 3, stk. 1 og 2, samt artikel 4-7 anvendelse.

Hvis det er muligt i den pågældende fase af forhandlingerne, kan Kommissionen foreslå forhandlingsdirektiver eller indføjelser af særlige klausuler som omhandlet i artikel 5, stk. 1.

2. Har en medlemsstat allerede afsluttet forhandlingerne på tidspunktet for denne forordnings ikrafttrædelse, men ikke indgået aftalen, finder artikel 3, stk. 1 og 2, og artikel 7, stk. 2-5, anvendelse.

Når Kommissionen træffer afgørelse om, hvorvidt den skal give bemyndigelse til indgåelse af aftalen, vurderer den også, om der er hindringer for aftalen under hensyn til de betingelser, der er omhandlet i artikel 4.

Artikel 10

Fornyset undersøgelse

Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2014 Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om anvendelsen af denne forordning, eventuelt ledsaget af et passende lovgivningsforslag.

Artikel 11

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes til den 31. december 2014.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand